ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΧΡΙΣΤΟΣ ΡΙΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΓΡΑΦΕΙΑ - ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΑ
ΑΝΔΡ. ΜΙΧΑΛΑΚΟΠΟΥΛΟΥ 61α
ΤΗΛΕΦΩΝΑ:
Διεύθυνσις 32—02
Σύνταξις - Διαχείρισις 28—52

Η ΗΜΕΡΑ

ΠΡΩΪΝΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΠΑΤΡΑΙ
ΕΤΟΣ 8ον — ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 2349
ΚΥΡΙΑΚΗ
15
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ
1959
Τιμὴ φύλλου Δραχ. 1,50

ΠΡΩΤΟΝ ΒΗΜΑ

Δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος πανηγυρισμοῦ διὰ τὴν Ἑλληνοτουρκικὴν συμφωνίαν ἐπὶ τοῦ Κυπριακοῦ· ἄλλως τε, δὲν γνωρίζομεν εἰσέτι τὴν ἀπόφασιν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἡ ὁποία θὰ προσπαθήσῃ τὸ κακὸν τῆς Ζυρίχης νὰ τὸ κάμῃ χειρότερον.

Ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει κανεὶς λόγος ἐθνικῶν ἱερεμιάδων· δίδεται εἰς τὸ Κυπριακὸν θέμα μία λύσις προσωρινὴ καὶ μεταβατική—ἂς τὴν λέγουν «ὁριστικήν»—ἡ ὁποία θὰ διαρκέσῃ ὅσον εἶναι ἀνάγκη νὰ διαρκέσῃ, διότι αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν εἶναι δυνατὴ λύσις πλέον σύμφωνος πρὸς τὴν θέλησιν τοῦ Κυπριακοῦ λαοῦ καὶ τὰς αἰωνίας ἀρχὰς τῆς ἐλευθερίας. Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἀνήκει εἰς ἕνα βέβαιον μέλλον ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ξεσχισθοῦν τὰ χάρτινα δεσμὰ τῶν Ἑλλήνων Κυπρίων.

Μὲ τὴν ἀπαραίτητον αὐτὴν προοπτικὴν τοῦ χρόνου, κρινομένη ἡ συμφωνία τῆς Ζυρίχης ἀποτελεῖ ἕνα βῆμα πρὸς τὰ ἔμπρός, ἕνα βῆμα πρὸς τὴν ἐλευθερίαν. Διότι, πράγματι, εἶναι βῆμα προόδου τὸ νὰ φύγουν οἱ Ἄγγλοι ἀπὸ τὴν Κύπρον καὶ νὰ διαγραφῇ τὸ ὄνομα τῆς νήσου ἀπὸ τὸν πίνακα τῶν βρετανικῶν ἀποικιῶν. Δὲν εἶναι, βέβαια, τὸ ἀναμενόμενον ἀπὸ ρομαντικοὺς ἄλμα πρὸς τὴν μητέρα Ἑλλάδα. Εἶναι ἁπλῶς ἕνα βῆμα. Καθὼς εἶχε τονίσει ὁ κ. Σοφοκλῆς Βενιζέλος, ὁμιλῶν πρὸς τὴν Βουλὴν τὴν ἑσπέραν τῆς 12ης Δεκεμβρίου 1958, ἀφ' ἧς ἀνεμίχθη εἰς τὴν Κυπριακὴν ὑπόθεσιν, ὠθουμένη ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, ἡ Τουρκία, «ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκείνης καὶ ἔκτοτε δὲν ὑπῆρχε πλέον λύσις, ἡ ὁποία νὰ δικαιώνῃ τὴν ὑπόθεσιν τῆς Κύπρου, σύμφωνα μὲ τοὺς πόθους τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθνους».

Εἰς τὴν ἰδίαν συνεδρίασιν τῆς ἐθνικῆς ἀντιπροσωπείας, ὁ πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Κων. Καραμανλῆς ἀπεκάλυψεν, ὅτι ἡ Ἀμερικανικὴ κυβέρνησις, ἡ ὁποία ἀρχῆθεν εἶχε γνωστοποιήσει τὴν ἀντίθεσίν της ἐναντίον τῆς προβολῆς τοῦ Κυπριακοῦ εἰς τὰ Ἡνωμένα Ἔθνη καὶ εἶχεν ἐπίσης προειδοποιήσει περὶ τῆς ἀρνήσεώς της νὰ μᾶς συνδράμῃ, ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς μέχρι καὶ τῆς τελευταίας, ὡς ἐτόνισεν ὁ κ. Καραμανλῆς, «δυστυχῶς ὑπῆρξε συνεπὴς πρὸς τὴν διακηρυχθεῖσαν γραμμήν της».

Καὶ ὁ κ. Παναγιώτης Κανελλόπουλος, συμπεραίνων ἐκ τῆς καθολικῆς ἀντιθέσεως πρὸς τὸ Κυπριακὸν αἴτημα ὅλων τῶν ἁρμοδίων ὅπως δώσουν κάποιαν λύσιν—διότι ἡ ὁσονδήποτε θερμὴ συμπαράστασις τῶν Ἀνατολικῶν ἢ τῶν Ἀσιατῶν εἶχε φιλολογικὴν μόνον ἀξίαν—εἶπεν, ὅτι ἐγένοντο πιθανὸν λάθη κατὰ τὴν διαχείρισιν τοῦ Κυπριακοῦ ἀπὸ ὅλας τὰς κυβερνήσεις μέχρι καὶ τῆς σημερινῆς, πλὴν «ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν ἐγίνετο, ἡ ἐξέλιξις τοῦ Κυπριακοῦ δὲν θὰ ἦτο διάφορος ἐκείνης, ἡ ὁποία εὑρίσκεται ἐνώπιόν μας, οἱαιδήποτε φράσεις καὶ ἂν διετυποῦντο ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε Ἑλληνικῶν κυβερνήσεων, οἱοιδήποτε ἐλιγμοὶ καὶ ἂν ἐσημειοῦντο, δὲν θὰ ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπιταχύνουν τὴν ἔλευσιν τῆς ἡμέρας κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἐπραγματοποιεῖτο τὸ ὄνειρον τῶν Κυπρίων, τὸ ὁποῖον εἶναι ἱερὸς πόθος καὶ ὅλων ἡμῶν». (Σημειωθήτω, ὅτι ταῦτα ἐλέγοντο ἀπὸ τὸν κ. Κανελλόπουλον, κατέχοντα θέσιν εἰς τὴν Ἀντιπολίτευσιν, ἐμπνεόμενον ὅμως πάντοτε ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς ἐθνικῆς του συνειδήσεως, συνεπῶς κωφεύοντα εἰς πᾶσαν κομματικὴν ἐκδήλωσιν).

Ἦτο λοιπὸν γενικῶς παραδεκτὴ ἀπὸ ὅλους ἡ σχεδὸν μοιραία ἐξέλιξις τοῦ Κυπριακοῦ πρὸς κάποιαν ὑποχώρησιν, πρὸς κάποιον συμβιβασμόν, ἀφοῦ εἰς τὴν ἱερὰν αὐτὴν ὑπόθεσιν χρήσιμον σύμμαχον δὲν εἴχομεν κανένα. Τὸ κατὰ πόσον ὁ ἀγὼν τῆς Ἑλλάδος ἐναντίον ὅλων διεξήχθη καλῶς, οὕτως ἔχόντων τῶν πραγμάτων, ἀποτελεῖ καθαρῶς ἐσωτερικήν μας ὑπόθεσιν, ἡ ὁποία θὰ διηυκρινίζετο μόνον βάσει τῶν ἀπορρήτων φακέλλων τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν. Καὶ ἀποτελεῖ θέμα πολιτικόν.

Ὡς πρὸς τὸ ἐθνικόν, ἂς μὴ λησμονῆται, ὅτι ἡ Ἐλευθερία ἐνίοτε βραδυπορεῖ—ἔχουν περάσει 130 χρόνια ἐλευθέρου βίου τῆς Ἑλλάδος χωρὶς ἐδαφικὴν ὁλοκλήρωσιν—ἀλλὰ οὐδέποτε σφάλλει εἰς τὴν πορείαν της καὶ οὐδέποτε χάνει τὸν προορισμόν της. Θὰ πατήσῃ μίαν ἡμέραν καὶ τὸ ἔδαφος τῆς μαρτυρικῆς Κύπρου. Ἀληθινά, πραγματικά, ὁλοκληρωτικά...Καὶ τότε θὰ φανῇ ποίαν ἀξίαν θὰ λάβῃ εἰς τὴν Ἱστορίαν τὸ σημερινὸν πρῶτον βῆμα.

Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΣΗΜΕΡΟΝ ΔΙΑ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

ΜΕΤΑ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΣΚΕΨΕΩΣ ΔΙΑ ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟΝ ΕΝΔΕΧΕΤΑΙ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΗ ΑΜΕΣΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΥΚΩΣΙΑΝ

ΑΙ ΠΕΝΤΑΜΕΡΕΙΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΑΙ ΘΑ ΤΕΡΜΑΤΙΣΘΟΥΝ ΜΕΧΡΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΕΧΟΥΣ ΠΕΜΠΤΗΣ

ΑΘΗΝΑΙ. Ὁ Ἐθνάρχης Κύπρου Μακάριος ἔλαβεν ὀλίγον πρὸ μεσημβρίας χθὲς μέσῳ τῆς ἐνταῦθα ἀγγλικῆς πρεσβείας τὴν πρόσκλησιν ὅπως μετάσχῃ τῆς συνερχομένης τὴν προσεχῆ Τρίτην εἰς Λονδῖνον πενταμεροῦς Διασκέψεως διὰ τὸ Κυπριακόν. Κατόπιν τούτου, ὁ Ἐθνάρχης Κύπρου θ' ἀναχωρήσῃ σήμερον εἰς Λονδῖνον, ἐπιβαίνων πιθανώτατα τοῦ ἀεροπλάνου τῆς «Ὀλυμπιακῆς», τὸ ὁποῖον ἀναχωρεῖ τὴν 1.30 μ.μ.

Προβλέπεται ὅτι αἱ συζητήσεις εἰς τὴν διάσκεψιν δὲν θὰ παραταθοῦν πέραν τῆς Πέμπτης.

Ὁ Μακάριος ὅστις ἠρωτήθη χθὲς ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ Τύπου διὰ τὸ ζήτημα τῆς κυριαρχίας τοῦ ἐδάφους, εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἐγκατασταθοῦν αἱ ἐν Κύπρῳ βρετανικαὶ βάσεις ὡς καὶ διὰ τὸ θέμα τῆς συμμετοχῆς ἢ μὴ τῆς ἀνεξαρτήτου Κύπρου εἰς τὴν Βρετανικὴν Κοινοπολιτείαν, ἀπήντησεν, ὅτι τὰ θέματα ταῦτα θὰ συζητηθοῦν μεταξὺ ἄλλων εἰς τὴν διάσκεψιν τοῦ Λονδίνου.

ΑΘΗΝΑΙ. Τὸν Ἐθνάρχην Μακάριον ἐπεσκέφθη χθὲς ὁ ἐνταῦθα εὑρισκόμενος πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ κ. Γ. Πεσμαζόγλου καὶ παρέμεινε συνομιλῶν μετ' αὐτοῦ ἐπ' ἀρκετόν.

Ὁ Μακάριος εἶχεν ἐπίσης χθὲς μακρὰν σύσκεψιν μὲ τὰ ἐνταῦθα μέλη τῆς Ἐθναρχίας Κύπρου.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ. Τὴν πρωΐαν τῆς Τρίτης θὰ ἀρχίσουν εἰς τὴν βρετανικὴν πρωτεύουσαν αἱ ἐργασίαι τῆς Πενταμεροῦς Διασκέψεως διὰ τὸ Κυπριακόν, αἱ ὁποῖαι ὑπολογίζεται, ὅτι θὰ διαρκέσουν ἐπὶ διήμερον. Βάσις τῶν συνομιλιῶν θὰ εἶναι ἡ ὑπογραφεῖσα μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας συμφωνία εἰς τὴν Ζυρίχην. Εἰς τὴν διάσκεψιν θὰ μετάσχουν οἱ ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Μεγάλης Βρετανίας, τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Τουρκίας κ.κ. Σέλγουϊν Λόϋντ, Ἀδέρωφ καὶ Ζορλοῦ, ὁ ἐθνάρχης Μακάριος ἐκπροσωπῶν τοὺς Ἕλληνας εἰς Κύπρον καὶ ὁ δρ Κιουτσούκ, ἐκπροσωπῶν τοὺς Τουρκοκυπρίους. Θὰ μετάσχῃ ἐπίσης ὁ κυβερνήτης τῆς Κύπρου σὲρ Χιοῦ Φοὺτ καὶ πιθανώτατα καὶ ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἀποικιῶν κ. Λέννοξ Μπόϋντ, ὁ ὁποῖος διέκοψε τὴν περιοδείαν του εἰς τὸ Ἄντεν καὶ ἐπιστρέφει εἰς τὸ Λονδῖνον.

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος θὰ ἀναχωρήσῃ ἐξ Ἀθηνῶν σήμερον, ὡς ἐπίσης καὶ οἱ Τουρκοκύπριοι ἡγέται κ. κ. Κιουτσοὺκ καὶ Ντεκτάς, οἱ ὁποῖοι εὑρίσκονται εἰς Ἄγκυραν.

Οἱ τρεῖς ὑπουργοὶ τῶν Ἐξωτερικῶν θὰ συναντηθοῦν τὴν ἑσπέραν τῆς Δευτέρας διὰ νὰ προετοιμάσουν τὰ θέματα τῆς Πενταμεροῦς, ἡ ὁποία, ὡς ἐλέχθη, θὰ ἐπεξεργασθῇ τὴν ὑπογραφεῖσαν εἰς τὴν Ζυρίχην συμφωνίαν.

Ἀναμένεται κυρίως, ὅτι αἱ συζητήσεις τῆς Πενταμεροῦς θὰ ἀναφέρωνται εἰς τὰς προσθέτους ἐγγυήσεις ποὺ ζητοῦν οἱ Βρετανοὶ διὰ τὰς βάσεις τὰς ὁποίας θὰ διατηρήσουν εἰς τὴν νῆσον. Κατά τινας πληροφορίας, οἱ Βρετανοὶ θὰ ζητήσουν ὅπως διατηρήσουν κυριαρχικὰ δικαιώματα ἐπὶ τῶν βάσεων, ὡς ἐπίσης καὶ ὡρισμένα οἰκονομικὰ προνόμια. Ὅσον ἀφορᾶ τὸ θέμα τῆς εἰσδοχῆς τῆς Ἀνεξαρτήτου Κυπριακῆς Δημοκρατίας εἰς τὴν Κοινοπολιτείαν, τοῦτο θ' ἀντιμετωπισθῇ ἀργότερον δι' ἀπ' εὐθείας συνομιλίαν τῆς Βρετανίας μετὰ τῆς Κυπριακῆς Πολιτείας.

ΛΟΝΔΙΝΟΝ. Τὸ πρακτορεῖον Ρώϋτερ μεταδίδει ἐκ Λευκωσίας, ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, ὁ ὁποῖος ἀναχωρεῖ σήμερον Κυριακὴν εἰς Λονδῖνον, ἵνα μετάσχῃ τῆς συνερχομένης μεθαύριον Τρίτην τριμεροῦς διασκέψεως διὰ τὸ Κυπριακόν, ἐκάλεσεν 23 Ἕλληνας ἡγέτας καὶ προσωπικότητας τῆς νήσου, ὅπως τὸν συναντήσουν εἰς τὴν βρετανικὴν πρωτεύουσαν, προκειμένου νὰ τὸν βοηθήσουν εἰς τὴν ἐξέτασιν τοῦ κυπριακοῦ προβλήματος.

Οἱ προσκληθέντες εἶναι μεταξὺ ἄλλων οἱ ἀριστερῶν ἀρχῶν δήμαρχοι Λευκωσίας, Λεμεσοῦ καὶ Λάρνακος, οἱ δεξιῶν πεποιθήσεων δήμαρχοι Κυρηνείας, Πάφου καὶ Μόρφου, οἱ διευθυνταὶ τῶν τριῶν κυριωτέρων ἐφημερίδων τῆς νήσου καὶ οἱ πρόεδροι τῶν συλλόγων Δικηγορικοῦ, Ἰατρικοῦ καὶ Ἐμπορικοῦ Ἐπιμελητηρίου.

Οἱ προσκληθέντες θεωροῦνται ὡς ἐκπροσωποῦντες δεόντως, ὅλας τὰς τάσεις τῆς κυπριακῆς ἑλληνικῆς γνώμης.

Ὁ ἐθνάρχης Μακάριος θὰ θέσῃ ὑπ' ὄψει τῶν ἀνωτέρω ὅλας τὰς λεπτομερείας τῆς ἑλληνοτουρκικῆς συμφωνίας, ἡ ὁποία θὰ ἀποτελέσῃ τὴν βάσιν τῆς διασκέψεως τοῦ Λονδίνου καὶ θὰ ἀκούσῃ τὰς ἀπόψεις των, πρὶν ὑπογράψῃ οἱανδήποτε συμφωνίαν διὰ τὸ μέλλον τῆς νήσου.

Ὁ Μακάριος θὰ ἀναχωρήσῃ εἰς Λονδῖνον σήμερον τὴν μεσημβρίαν συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐθναρχικοῦ Συμβούλου κ. Ζ. Ρωσσίδη. Ἤδη εἰς Λονδῖνον ἀνεχώρησεν, ἵνα προετοιμάσῃ τὰ τῆς ἀφίξεως καὶ παραμονῆς τοῦ Μακαρίου εἰς Λονδῖνον, ὁ ἐκπρόσωπος τῆς Ἐθναρχίας κ. Κυπριανοῦ.

Ἐνδέχεται, ἀναφέρουν ὡρισμέναι πηγαί, ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, μετὰ τὸ πέρας τῆς διασκέψεως θὰ ἀναχωρήσῃ ἐπιστρέφων κατ' εὐθεῖαν εἰς Κύπρον, αἰρομένου τοῦ διατάγματος τῆς ἐξορίας του.

ΑΓΚΥΡΑ. Ὁ Πατριάρχης Ἀθηναγόρας ἐξέφρασε χθὲς τὴν ἄφθαστον, ὡς εἶπε, χαράν του, διὰ τὴν ἐπελθοῦσαν εἰς Ζυρίχην ἑλληνοτουρκικὴν συμφωνίαν, ἡ ὁποία θὰ ὁδηγήσῃ καὶ εἰς τὴν ἐπανασύνδεσιν τῶν δύο χωρῶν.

Διερμηνεύων καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ χριστιανικοῦ ποιμνίου μου εἶπε, ἐκφράζω θερμὰ συγχαρητήρια εἰς τοὺς πρωτεργάτας τῆς συμφωνίας.

ΑΘΗΝΑΙ. Κατὰ τὰς μεταδοθείσας ἐκ Λονδίνου πληροφορίας, εἶναι πιθανόν, ἐφ' ὅσον ἤθελε πραγματοποιηθῇ τελικῶς ἡ ὑπογραφὴ ἑλληνοβρετανικῆς συμφωνίας διὰ τὴν ἀνακήρυξιν τῆς Κύπρου ὡς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας νὰ συγκροτηθῇ προσωρινὴ ἐκτελεστικὴ διοίκησις μέχρι τῆς μεταβιβάσεως τῶν ἐξουσιῶν ὑπὸ τοῦ κυβερνητικοῦ καθεστῶτος τῆς Κύπρου εἰς τὰς ἀρχὰς τῆς ἀνεξαρτήτου Δημοκρατίας.

Ο κ. ΝΤΑΛΛΕΣ ΠΑΣΧΕΙ ΜΑΛΛΟΝ ΕΚ ΚΑΡΚΙΝΟΥ ΑΝΙΑΤΟΥ ΜΟΡΦΗΣ

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ. Ἐγνώσθη ἐξ ἀσφαλοῦς πηγῆς, ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν κ. Ντάλλες πάσχει ἐκ καρκίνου, μᾶλλον ἀνιάτου μορφῆς.

Ο κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ΑΝΑΧΩΡΕΙ ΑΥΡΙΟΝ ΔΙΑ ΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟΝ

ΑΘΗΝΑΙ. Κατὰ παρασχεθείσας χθὲς τὴν ἑσπέραν πληροφορίας ὁ κ. Καραμανλῆς, κληθεὶς ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ Βρετανοῦ πρωθυπουργοῦ, μέσω τῆς ἐνταῦθα πρεσβείας ὅπως μετάσχῃ εἰς πρωθυπουργικὴν ἐπίσημον διάσκεψιν διὰ τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ κυπριακοῦ ζητήματος, θὰ ἀναχωρήσῃ αὔριον Δευτέραν εἰς Λονδῖνον.

Τοῦ διασήμου ἀστρονόμου ΚΑΜΙΛΛΟΥ ΦΛΑΜΜΑΡΙΟΝ

Ἐκλαϊκευμένη ἀστρονομία καὶ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

10ον

Ἡ ἕλξις λοιπὸν εἶναι ὁ ὕψιστος νόμος ἀνάμεσα στοὺς κόσμους, ἀνάμεσα στὰ ἄτομα, ἀνάμεσα στὰ ὄντα. Τὰ ἄστρα ποὺ διανύουν τὴν τροχιά τους στὰ βάθη τοῦ ἀπείρου, ἡ Γῆ ποὺ κυκλοφορεῖ στὴν ἀκτινοβολία τοῦ ἡλίου, ἡ Σελήνη ποὺ ἐγείρει παλίρροιες στὴν ἐπιφάνεια τῶν ὠκεανῶν, τὰ μόρια τοῦ λίθου ἢ τοῦ σιδήρου ποὺ ἑνώνονται μεταξύ των ἐν ὀνόματι τῆς μοριακῆς ἕλξεως, τὸ φυτὸ ποὺ ὡθεῖ τὶς ρίζες του στὸ θρεπτικὸ ἔδαφος ἢ ὑψώνει τὰ στελέχη του στὸ προσκλητήριο τοῦ φωτός, τὸ ἄνθος ποὺ στρέφει πρὸς τὸν ἥλιο, τὸ πουλὶ ποὺ πετᾶ ἀπὸ κλαδὶ σὲ κλαδὶ ζητῶντας τὴ φωλιά του, τὸ ἀηδόνι ποὺ γοητεύει μὲ τὸ ἀσύγκριτο ἆσμα του, τὰ γλυκὰ μάγια τῆς νύχτας, ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἡ καρδιά του ταράσσεται, βραδυπορεῖ ἢ γρηγορεῖ στὴ θέα τοῦ ἀγαπημένου ὄντος στὸ ἄκουσμα τῆς φωνῆς του, στὴν ἀνάμνηση τῆς μορφῆς του, ὅλα αὐτὰ τὰ ὄντα, ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα, ὑπακούουν στὸν ἴδιο νόμο. στὴν οἰκουμενικὴ ἕλξι, ἡ ὁποία, ὑπὸ διάφορες μορφές, διέπει ὅλη τὴν φύσι καὶ τὴν ὁδηγεῖ... ποῦ; Πρὸς μίαν ἄλλην ἕλξι, στὴν ἕλξι τοῦ ἀγνώστου!...

Ἀπὸ τὸ μέσον τῆς ἀγνοίας μας γιὰ τὸ ἀπόλυτον, παρ' ὅλες τὶς τόσο πολυάριθμες καὶ τόσο θαρραλέες καὶ τόσο ἐπίμονες προσπάθειες τῆς ἐπιστήμης, τὸ γεγονὸς τοῦτο τῆς ὑπάρξεως μιᾶς τέτοιας δυνάμεως, ἡ ὁποία συγκρατεῖ τοὺς κόσμους, πρέπει νὰ ἐκτιμηθῇ κατ' ἀξίαν. Νὰ μὴ τὸ ὑποτιμήσουμε. Ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ξεχνοῦμε πὼς οἱ κόσμοι ἐπικοινωνοῦν μεταξύ των μὲ τὴν ἕλξι.

VI

ΕΚΑΤΟ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΔΙΣΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΩΝ ΧΙΛΙΟΜΕΤΡΑ

Συνεχίζοντας τὸ οὐράνιο ταξεῖδι μου. ἄφησα τὸ σύστημα τοῦ ἡλίου ἄλφα τοῦ Κενταύρου γιὰ νὰ εἰσχωρήσω στὰ ἔναστρα βάθη τοῦ Σταυροῦ τοῦ Νότου. Διέσχισα ἡλιόλουστες ἐκτάσεις καὶ νυκτερινὲς ἐρήμους, περνῶντας ἀπὸ ἥλιους σὲ ἥλιους καὶ ἀπὸ συστήματα σὲ συστήματα, βλέποντας νὰ φεύγουν ὁλόγυρά μου τὰ ἄστρα ποὺ μ' ἐθάμπωναν γιὰ μιὰ στιγμὴ γιὰ νὰ βυθισθοῦν ὕστερα στὴν ἄπειρη νύχτα. Φυσικὴ κατάστασις τοῦ σύμπαντος εἶναι ἡ νύχτα καὶ ἡ σιωπή. Φῶς δὲν ὑπάρχει παρὰ μόνον στὴν ἄμεση γειτνίασί των στὴν ἀτμόσφαιρά των. Περνῶντας ἀπὸ τοὺς ἀστρικοὺς ὁμίλους, διέκρινε πελώρια ἄστρα νὰ κυλοῦν μέσα σ' ἕνα παράξενο γιὰ μᾶς φῶς καὶ μοῦ φάνηκε συχνὰ σὰν ἠλεκτρικὲς ἐκκενώσεις, σὰν μαγνητικὰ τινάγματα, αἰσθήσεις ἀπροσδιόριστες, ποὺ μὲ εἰδοποιοῦσαν, ὅτι ἐκεῖνες οἱ σφαῖρες εἶναι ἀκατάλληλες γιὰ τὸν δικό μας τρόπο ζωῆς καὶ κατοικοῦνται ἀπὸ ὄντα αἰσθανόμενα διαφορετικὰ καὶ ἐπίσης διαφορετικὰ σκεπτόμενα.

Θυμᾶμαι συγκεκριμμένως ὅτι εἶδα νὰ περνᾶ μιὰ ὁμάδα κόσμων πολύχρωμων, ποὺ ἐφωτίζοντο ἀπὸ τρεῖς ἥλιους: ἕναν χρώματος ρουμπινιοῦ, δεύτερον χρώματος σαπφείρου. Διερωτήθηκα μήπως εἶμαι παίγνιο κανενὸς ὀνείρου καὶ ἂν πραγματικὰ μποροῦσε νὰ ζοῦν πλάσματα ἐκεῖ πάνω, γιὰ τὸ ὁποῖον οὐδαμῶς ἔπρεπε νὰ ἀμφιβάλλω, διότι ἐγὼ ὁ ἴδιος εἶχα κατ' ἐπανάληψιν παρατηρήσει μὲ τὸ τηλεσκόπιο αὐτῆς τὶς συμπτώσεις ἐγχρώμων ἡλίων, τὶς τόσο γνωστὲς στοὺς ἀστρονόμους. Ἐσταμάτησα. Ἐπλησίασα τὸν ἕναν ἀπὸ ἐκείνους τοὺς κόσμους καὶ τὸν εἶδα νὰ κατοικῆται ἀπὸ ὄντα, ποὺ ἐφαίνοντο νὰ ἔχουν ὑφανθῆ ἀπὸ ἶνες φωτός, καὶ στὰ βλέμματα τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι τοῦ πλανήτου μας ἀσφαλῶς θὰ ἐφαίνοντο τόσο σκοτεινοί, βαρεῖς καὶ χοντροειδεῖς, ὥστε θὰ διερωτῶντο ἐὰν ζοῦμε πραγματικὰ καὶ ἂν αἰσθανώμεθα πραγματικά.

Στὰ ἄστρα ἐκεῖνα ὁ πληθυσμὸς ἀποτελεῖται ἀπὸ ἀέρινους ὀργανισμούς, ποὺ ἡ λάμψις των ὑπερτερεῖ τὴν τρυφερότητα τῆς σάρκας τοῦ πιὸ δροσάτου τριαντάφυλλου καὶ τοῦ πιὸ ἀγνοῦ κρίνου. Τὰ ὄντα αὐτὰ ζοῦν ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἀτμόσφαιρα ποὺ ἀναπνέουν, χωρὶς νὰ εἶναι καταδικασμένα, σὰν τοὺς ἀνθρώπους τοῦ πλανήτου μας, νὰ σφαγιάζουν διαρκῶς ἀναρίθμητα ζῶα γιὰ νὰ γεμίσουν τὸ στομάχι των. Ἡ ὁμορφιά των, ἡ λάμψις των καὶ τὸ ἀνάλαφρο σῶμα των μ' ἔκαμε νὰ ἐνθυμηθῶ τὶς ἐπιβεβλημένες συνθῆκες τῆς γήϊνης ζωῆς: Ἐδῶ κάτω βασιλεύει κυρίαρχη ἡ κτηνώδης δύναμη, ἑκατομμύρια ζωντανῶν ὄντων φονεύονται καθημερινῶς γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴν ὕπαρξι σὲ ἄλλα, ὁ πόλεμος εἶναι νόμος φυσικὸς ἀνάμεσα στὰ ζῶα, καὶ ἡ ἀνθρωπότης, τόσο λίγο εἶναι ἀπηλλαγμένη ἀπὸ τὴν ζωώδη βαρβαρότητα, ὥστε σχεδὸν σὲ ὅλες τὶς ἠπείρους ἐπιζῇ ἀκόμη τὸ καθεστὼς τῆς δουλείας καὶ τῆς ὑποτελείας. Εὑρισκόμενος τόσο μακρυὰ ἀπὸ τὴ Γῆ, σκεπτόμουν πόσο κολοσσιαία εἶναι ἡ ἀδράνεια τῶν πολιτῶν τοῦ πλανήτου μας. «Τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων ποὺ κατοικοῦν τώρα τὴν Γερμανία (γιατὶ σκέφθηκα τοῦτο τὸ ἔθνος καὶ ὄχι ἄλλο κανένα; ἴσως ἐπειδὴ εἶναι τὸ περισσότερο πειθαρχημένο καὶ περισσότερο στρατιωτικό, καὶ λιγώτερο προηγμένο στὴν ἐλευθερία) αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀνθρώπων, ἔλεγα (Σημ. τὸ ἔργο εἶναι γραμμένο στὰ 1900), δὲν ἀντιλαμβάνονται πὼς εἶναι δοῦλοι ἑνὸς Γενικοῦ Ἐπιτελείου, ἀκριβῶς ὅπως οἱ ὑποτελεῖς ἑνὸς βασιλιᾶ τῆς κεντρικῆς Ἀφρικῆς; Τί θὰ ἦσαν οἱ ἀρχηγοὶ τῆς χώρας αὐτῆς δίχως τὸν μιλιταρισμό; Τίποτε. Ἴσως ἀνίκανοι νὰ κερδίσουν τὸ ψωμί τους. Ὑφίστανται συνεπείᾳ τῆς ὑποταγῆς τοῦ λαοῦ ποὺ τοὺς τρέφει. Μὲ ἠχηρὲς φράσεις, μὲ λόγια παχεὰ γιὰ δόξα καὶ γιὰ πατρίδα, ἐκμεταλλεύονται τὴ βλακεία τῶν ἑκατομμυρίων δούλων, οἱ ὁποῖοι, στὸ πρῶτο νεῦμα, αἰσθάνονται ὑπέρτατη εὐτυχία νὰ ὁρμήσουν στὸ μακελλειό, στὸ πλιάτσικο, στὸ θάνατο. Ἂν ἀρνηθοῦν, εἴν' ἐλεύθεροι, μὰ δὲν τοὺς κστεβαίνει ἡ ἰδέα! Καὶ γιὰ νὰ ἀσφαλισθῇ ἀπὸ τὴν ὀργανωμένη πειρατεία μιᾶς ἑκατοντάδος κακοποιῶν ποὺ ἐκμεταλλεύονται τὴν ἀνθρώπινη βλακεία, ὁλόκληρη ἡ Εὐρώπη συντηρεῖ μονίμους στρατούς, στερεῖ τοὺς ἄνδρες της ἀπὸ τὴν ὠφέλιμη ἐργασία καὶ ρίχνει ὅλες τὶς δυνάμεις της, ὅλους τοὺς πόρους της σ' ἕνα ἀπύθμενο βάραθρο. Καὶ εἶναι γι' αὐτὸ τόσο εὐτυχής, τόσο ὑπερήφανη, τόσο ἔνδοξη! Ἐκθειάζουν στὰ παιδιὰ μόλις ἐκκολαφθοῦν τὰ ἐξαίσια τοῦ στρατιωτικοῦ πατριωτισμοῦ. Καὶ ὅλοι οἱ πολῖται, σ' ὅλους τοὺς λαοὺς ἐκπαιδεύονται νὰ μισοῦν τοὺς γείτονες. Μυαλωμένη ἀνθρωπότης! Γοητευτικὸς πλανήτης!».

ΜΕΘΑΥΡΙΟΝ: Ἡ συνέχεια

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΠΑΧΕΙΑ ΛΟΓΙΑ

Συντόμως θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Σμύρνην τὸ Ἑλληνικὸν κλιμάκιον... Θ' ἀρχίσουν ἐπισκέψεις δημοσιογράφων ἀμοιβαίως εἰς Τουρκίαν καὶ Ἑλλάδα... Τὸ Βαλκανικὸν σύμφωνον θ' ἀναβιώσῃ... Μπορεῖ ὅλα αὐτὰ νὰ γίνουν. Θὰ εἶναι ὅμως μόνον λόγια παχειὰ ἐπὶ ἐπισήμου ἐπιπέδου. Εἰς τὸν λαόν — τὸν Ἑλληνικόν — θὰ παραμείνῃ βαθειά—βαθειὰ ἡ δυσπιστία ποὺς τοὺς Τούρκους, οἱ ὁποῖοι ἀντὶ ν' ἀρκεσθοῦν εἰς προστασίαν τῆς μειονότητος, διὰ τὴν ὁποίαν ἔχουν ἀρκετὰς ἐγγυήσεις ἀπὸ τὴν Θράκην, ἐνῶ ἡμεῖς δὲν ἔχομεν ἀπὸ τὴν Σμύρνην καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἠξίωσαν καὶ ἐπέτυχαν λίαν δυσανάλογα πρὸς τὰ δικαιώματά των μερίδια εἰς τὴν διακυβέρνησιν τῆς Κύπρου. Καὶ θὰ παρομείνῃ ἐπίσης βαθειὰ ἡ πικρία πρὸς τοὺς «συμμάχους», τοὺς ὑπαιτίους τῆς τοιαύτης ἐξελίξεως. Ἂς μὴ χρησιμοποιοῦνται λοιπὸν μεγάλα λόγια. Κάποια ὁμαλὴ συμβίωσις ναί. Ἡ φιλία δὲν ἀποκαθίσταται ἔτσι...

ΔΥΟ Μ